

KLAGANDE

Norconsult Sverige AB, 556405-3964

Ombud: Advokat Jimmy Cernelind

MOTPARTER

1. Gavlefastigheter Gävle kommun AB, 556009-9581 (mål nr 705-26)
2. AB Gavlegårdarna, 556487-5937 (mål nr 706-26)
3. Gävle Parkeringsservice AB, 556982-0557 (mål nr 707-26)
4. Gästrike Återvinnare, 222000-1339 (mål nr 708-26)

Ombud för 1–4: AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Faluns dom den 10 mars 2026 i
mål nr 5232–5235-25, se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och beslutar att
upphandlingen ska göras om.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 280371

Postadress
Box 714
851 21 Sundsvall

Besöksadress
Södra Tjörngatan 2

Telefon
060-18 66 00

E-post: kammarrattenisundsvall@dom.se
www.kammarrattenisundsvall.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Norconsult Sverige AB (Norconsult) yrkar att kammarrätten förordnar att upphandlingen ska göras om och anför i huvudsak följande.

Förvaltningsrätten har inte tagit tillräcklig hänsyn till att en hel företagskategori utesluts från att lämna anbud inom ett helt område. Det hade varit tillåtet att upphandla ett ramavtal för generalistkompetens och ett ramavtal för specialistkompetens. Det finns dock inte möjlighet att avskärma leverantörer från att lämna anbud i båda ramavtalen. Norconsult anser att det i realiteten är fråga om två separata ramavtal oavsett hur upphandlingen är formulerad. Rätten att få delta i dessa två ramavtalsupphandlingar kringgås genom hur ramavtalsupphandlingen har konstruerats. Det saknas stöd för att dela upp ett kontrakt utifrån leverantörskategorier. Uppdelningen motverkar konkurrensen i stället för att öka den.

Vad gäller avropsmodellen innebär den att upphandlande myndighet fritt kan välja mellan ett eller flera av fem kriterier utan inbördes rangordning. Att upphandlande myndighet, beroende på projekt, kan välja mellan olika tilldelningskriterier är varken förenligt med ramavtalsbestämmelserna eller med transparens- och likabehandlingsprincipen. Avropsmodellen medger att beställaren enligt eget godtycke kan tillämpa olika tilldelningskriterier på avrop och därigenom rikta avropen till en viss förutbestämd leverantör. Förvaltningsrätten har nämnt möjligheten att uppdatera CV. Förvaltningsrättens bedömning innebär dock att den strikta gräns som gäller mellan avrop, då samtliga villkor är fastställda, och förnyad konkurrensutsättning helt suddas ut. I en förnyad konkurrensutsättning kan ett tilldelningskriterium bestå av kompetens och anbudsgivarna tävlar då om vem som kan erbjuda konsulten med högst eller mest relevant kompetens. Förvaltningsrätten synes inte heller ha prövat att även andra kriterier förutsätter att nya anbudsuppgifter lämnas. Norconsult kan inte bedöma hur avrop kommer att ske, vilket påverkar det pris och de konsulter som Norconsult skulle ha

offererat. Det är omöjligt att förstå vilken vikt som pris eller kompetens kommer att få vid avrop.

Beställarna har föreskrivit att ramavtalet maximalt kommer att uppgå till 650 miljoner kronor. Det föreskrivs dock inte någon takvolym för respektive avtalsområde. Inte heller föreskrivs någon volymuppskattning för respektive område. Avsaknaden av uppskattningar och takvolym för respektive avtalsområde innebär också att beställarnas valfrihet vid avrop förstärks – det finns inga uppskattningar eller takvolymmer som begränsar beställarna från vilket avtalsområde avrop ska ske. Att ange en gemensam takvolym för samtliga avtalsområden sammantagna tillgodoser inte transparenskravet gentemot anbudsgivarna, eftersom det inte möjliggör en bedömning av det ekonomiska utrymmet för respektive avtalsområde var för sig. Det är därmed inte möjligt att bedöma vilket anbudsområde som är mest fördelaktigt för Norconsult att lämna anbud på.

Det finns inga vedertagna termer för ”expert med spetskompetens” och ”hög generalistkompetens”. Det är beställarna som har bevisbördan för påståendet att termerna är vedertagna. Norconsult kan inte föra bevisning för något som inte existerar. Det förhållandet att Norconsult i intern kommunikation använder liknande terminologi innebär inte att begreppen är definierade på ett entydigt och objektivt sätt i upphandlingsdokumenten.

Gavlefastigheter Gävle kommun AB, AB Gavlegårdarna, Gävle Parkeringsservice AB och Gästrike Återvinnare (de upphandlande myndigheterna) anser att överklagandet ska avslås och hänvisar till vad som framförts i förvaltningsrätten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Uppdelning av kontrakt

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att uppdelningen i anbudsområden och indelningen i olika affärsområden framstår som sakligt motiverad. Det har inte framkommit att uppdelningen är oproportionerlig, i strid med det eftersträvade syftet eller likabehandlingsprincipen. Det har inte heller framkommit att uppdelningen på något annat sätt inte är i överensstämmelse med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, eller någon unionsrättslig bestämmelse om upphandling. Något skäl att ingripa mot upphandlingen på denna grund har därför inte kommit fram.

Avrop från ramavtal

Kammarrätten anser, i likhet med förvaltningsrätten, att det är rimligt att beställarens kompetensbehov avgör valet av leverantör när det gäller avrop under 500 timmar. Inte heller har det framkommit annat än att de kriterier som uppställts för avrop i sig är sakliga, mätbara och möjliga att tillämpa i en avropsmodell.

Till skillnad från förvaltningsrätten anser emellertid kammarrätten att modellen för avrop inte är tillräckligt förutsebar och transparent. Eftersom beställaren fritt kan välja vilket eller vilka av kriterierna som vid respektive tillfälle ska tillämpas ges utrymme för godtyckliga bedömningar. Det går heller inte att förutse på vilka grunder valet av leverantör görs. Kammarrätten anser därför att avropsmodellen inte säkrar att fördelning sker objektivt på det sätt som föreskrivs i 7 kap. 6 § LOU och att avropsmodellen står i strid med transparensprincipen.

Nästa fråga är om Norconsult har lidit eller kan komma att lida skada av överträdelsen.

Vad gäller skada har Norconsult i förvaltningsrätten anfört att beställaren för varje avrop kan anpassa kriterierna efter den leverantör som den specifikt vill samarbeta med gällande det aktuella avropet. I kammarrätten har Norconsult fört fram att bolaget inte kan bedöma hur avrop kommer att ske, vilket påverkar det pris och de konsulter som Norconsult skulle ha offererat. Det är då enligt Norconsult omöjligt att förstå vilken vikt som pris eller kompetens kommer att få vid avrop.

Av 20 kap. 5 c § LOU framgår att en omständighet som en part åberopar till grund för sin talan först i kammarrätten får beaktas av rätten endast om parten gör sannolikt att den inte har kunnat åberopa omständigheten i förvaltningsrätten eller annars har haft giltig ursäkt att inte göra det.

Kammarrätten anser att vad Norconsult anfört i kammarrätten om skada utgör sådana nya omständigheter som omfattas av bestämmelsen om preklusion i 20 kap. 5 c § LOU (jfr prop. 2021/22:120 s. 85). Något skäl för varför dessa omständigheter inte åberopats i förvaltningsrätten har inte kommit fram. Kammarrätten beaktar därför inte dessa omständigheter.

Kammarrätten konstaterar dock, i likhet med vad Norconsult fört fram i förvaltningsrätten, att modellen för avrop ger avropande myndighet en valfrihet i fråga om valet av kriterier, vilket öppnar upp för en uppenbar risk att avropande myndighet vid valet låter sig styras av andra hänsyn än ekonomiska. Den omständigheten att det i efterhand går att utläsa vilken avvägning som myndigheten har gjort är, enligt kammarrättens mening, inte tillräckligt för att säkerställa att alla leverantörer behandlas lika och att inte ramavtalet används på ett otillbörligt sätt. Norconsult kan härigenom komma att riskera skada av överträdelsen. Det finns alltså skäl för ingripande mot upphandlingen.

Volymangivelse för ramavtal vid uppdelning av kontrakt

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att det saknas grund för ingripande mot upphandlingen utifrån vad Norconsult anfört i denna del. Vad som framförts i kammarrätten ger inte heller grund för ingripande.

Kvalificeringskrav

Vad Norconsult anfört i denna del ger inte kammarrätten anledning att göra någon annan bedömning än den förvaltningsrätten har gjort. Det har således inte framkommit annat än att kravställningen är tillräckligt tydligt utformad för att det ska framgå vad de upphandlande myndigheterna efterfrågar för kompetens i de respektive anbudsområdena. Det har inte heller framkommit att kravställningen på något annat sätt är i strid med LOU eller någon unionsrättslig bestämmelse om upphandling. Det saknas därmed grund för ingripande mot upphandlingen utifrån vad som anförts i denna del.

Slutsats

Kammarrätten har funnit att avropsmodellen i den aktuella upphandlingen står i strid med LOU och att Norconsult kan komma att lida skada av överträdelsen. Överträdelsen är av en sådan art att upphandlingen bör göras om. Kammarrätten bifaller därför Norconsults överklagande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-09).

I avgörandet har kammarrättsrådet Vanja Marcusson (ordförande, skiljaktig motivering), kammarrättsrådet Johannes Gäverth och kammarrättsrådet Eveliina Kiviniemi (referent) deltagit.

Vanja Marcussons skiljaktiga motivering

Till skillnad från majoriteten anser jag att redan uppdelningen av ramavtalet i separata delar har gjorts på ett sätt som strider mot bestämmelserna i LOU.

Bestämmelserna om tilldelning av kontrakt i separata delar i 4 kap. 13–17 §§ LOU bygger på att kontraktet faktiskt delas upp i delar, så kallade delkontrakt, som den upphandlande myndigheten fastställer storleken på och föremålet för. Av förarbetena till LOU (prop. 2015/16:195 s. 451) och skäl 78 till direktiv 2014/24/EU framgår att ett kontrakt kan delas upp på kvantitativ eller kvalitativ grund. En kvantitativ uppdelning innebär att den upphandlande myndigheten delar upp en anskaffning av ett visst antal enheter på flera separata kontrakt. En kvalitativ uppdelning handlar om att dela upp anskaffningen i delområden som är lämpliga att separera på grund av att de rör sig om olika saker. I båda dessa fall är det alltså fråga om delkontrakt som avser olika delar av vad som ska anskaffas och som är tydligt avgränsningsbara mot varandra.

I den aktuella upphandlingen har ramavtalet delats upp på två huvudområden som vardera innehåller samma 17 affärsområden. Uppdelningen i huvudområden har gjorts utifrån leverantörskategorier och inte utifrån en faktisk uppdelning av kontraktet i tydligt avskiljbara delar på det sätt som förutsätts i bestämmelserna. Eftersom båda huvudområdena avser samma affärsområden kommer de leverantörer som tilldelats de båda huvudområdena att konkurrera om samma avrop. Det är fråga om en konstlad uppdelning av kontraktet – inte en faktisk uppdelning av kontraktet – som inte är förenlig med reglernas syfte eller innehåll. I kombination med att en leverantör endast får lämna anbud för ett huvudområde, får detta tydligt konkurrensbegränsande och olikbehandlande effekter.

Uppdelningen i två huvudområden som avser samma anskaffning får påverkan även på andra delar av upphandlingen, exempelvis genom att den öppnar upp för godtyckliga bedömningar vid avrop. Problematiken med

uppdelningen förstärks av att det i annons och anbudsförfrågan endast anges ramavtalets totala takvolym och upphandlingens sammanlagda värde. Syftet med kravet på angivande av takvolym är att leverantörerna ska kunna avgöra hur stor kapacitet som krävs för att fullgöra ett ramavtal. När möjligheten att lämna anbud begränsas till vissa delområden med stöd av bestämmelserna i 4 kap. 15 § LOU krävs det, för att en sådan bedömning ska kunna göras, att takvolym anges för respektive delkontrakt. Bristen på uppgift om takvolym för respektive område innebär i detta fall också att beställarens valfrihet vid avrop förstärks. Detta eftersom det inte finns någon maxgräns som begränsar beställaren från vilket område avrop ska ske från. Upphandlingen strider således mot de allmänna principerna även i denna del.

Jag anser att det som Norconsult har anfört i fråga om skada i ovan nämnda delar är tillräckligt för att anse att skaderekvisitet är uppfyllt. Det gäller särskilt som ansökan om överprövning har gjorts innan dess att tilldelningsbeslut har fattats i upphandlingen. Det måste vid skadebedömningen i detta skede anses finnas ett något större utrymme för att anse att en leverantör kan komma att lida skada till följd av generella brister i upphandlingens utformning.

I övrigt är jag ense med majoriteten.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**

DOM
2026-03-10
Meddelad i Falun

Mål nr
5232 – 5235-25

SÖKANDE

Norconsult AB, 556405-3964

Ombud: Advokaterna Jimmy Cernelind och Josefine Gyllenram

MOTPARTER

1. Gavlefastigheter Gävle kommun AB (mål nr 5232-25)
2. AB Gavlegårdarna (mål nr 5233-25)
3. Gävle Parkeringsservice AB (mål nr 5234-25)
4. Gästrike Återvinnare (mål nr 5235-25)

Ombud för samtliga: AA

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress

Kullen 4

Telefon

, tider se
hemsida

Öppettider

måndag–fredag

08:00–12:00

13:00–16:00

Postadress

Box 45

S-791 21 Falun

E-post

forvaltningsrattenifalun@dom.se

Webbplats

www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

BAKGRUND

Gavlefastigheter Gävle kommun AB, AB Gavlegårdarna, Gävle Parkeringsservice AB och Gästrike Återvinnare (i det följande gemensamt benämnda som de upphandlande myndigheterna) genomför en upphandling av tekniska konsulter med ärendenummer 47929. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Tilldelningsbeslut har såvitt framkommit ännu inte meddelats i upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

Norconsult AB ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. *Norconsult AB* anför som grunder för sin ansökan i huvudsak följande. De upphandlande myndigheterna har felaktigt delat upp leverantörerna i kategorier istället för att dela upp själva upphandlingsområdet. Avropsmodellen för avrop under 500 timmar är felaktig eftersom samtliga villkor inte fastställts på förhand. Det saknas uppgift om takvolym för respektive ramavtal samt uppskattat värde på upphandlingen. Upphandlingen innehåller vidare oklarheter kring kvalificeringskrav avseende leverantörernas kompetens. *Norconsult AB* har agerat i enlighet med aktivitetsplikten och riskerar att lida skada till följd av bristerna i upphandlingen.

De upphandlande myndigheterna anser att ansökan ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Utgångspunkter för förvaltningsrättens prövning**

En huvudprincip i mål om överprövning av en upphandling är att det är den part som gör gällande att en upphandling är felaktig som på ett klart sätt ska ange vilka omständigheter denne grundar sin talan på (se rättsfallet RÅ 2009

ref. 69).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse i LOU eller någon unionsrättslig bestämmelse om upphandling och detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 20 kap. 6 § första stycket samma lag besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

De grundläggande principerna för offentlig upphandling följer av 4 kap. 1 § LOU och innebär att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Uppdelning av kontrakt i strid med LOU?

Anbudsfrågan

I anbudsfrågan anges följande:

1.2 Uppdelning av kontrakt

Ramavtalet är delat i två områden. Anbud kan lämnas på endast ett av områdena. Det vill säga antingen på område

- Små och medelstora konsultföretag, eller
- Stora konsultföretag.

1.3 Förutsättningar för anbud inom Område Små och medelstora konsultföretag

- Anbudsgivare skall ha kompetens inom företaget för samtliga affärsområden som anbud lämnas för.
- Anbudsgivare kan högst lämna anbud på sju affärsområden
- Om Anbudsgivare ingår i en koncern kan endast ett anbud lämnas per koncern.
- Ett timpris gäller för samtliga offererade affärsområden.

Övriga Konsulter på lägre kompetensnivå ersätts med 70% av lämnat anbudspris.

1.4 Förutsättningar för anbud inom Område Stora konsultföretag

- Anbud omfattar samtliga affärsområden. Högst åtta stycken anbudsgivare kommer antagas
- Anbudsgivare skall ha minst två konsulter med hög generalistkompetens inom respektive område.
- Anbudsgivaren skall ha minst 40 st. heltidsanställda
- Om Anbudsgivare ingår i en koncern kan endast ett anbud lämnas per koncern.
- Ett timpris gäller för samtliga affärsområden.

Övriga Konsulter på lägre kompetensnivå samt övriga ersätts med 70% av lämnat anbudspris.

1.5 Affärsområden

Det högsta antal anbudsgivare som kommer att antas inom respektive affärsområde för Område Små och medelstora företag anges i tabellen nedan.

nr	Affärsområde	
1	Arkitekt, Bygg	20 st.
2	Arkitekt, Fysisk planering	12 st.
3	Arkitekt, Landskap	12 st.
4	Byggnadskonstruktion	10 st.
5	VVS-teknik	15 st.
6	Energi	10 st.
7	El-, tele-, och datasystem Opto och bredbandsnät	20 st.
8	Projekt/bygglösning	30 st.
9	Geoteknik	10 st.
10	Miljö och hållbar utveckling	20 st.
11	Buller och vibrationer, akustik	8 st.
12	Trafik	8 st.
13	VA-teknik	10 st.
14	Brandskydd	8 st.
15	Lås- och säkerhetssystem	15 st.
16	Fastighet	6 st.
17	Storkök	6 st.

Vad parterna lyfter fram

Norconsult AB gör gällande att upphandlingens uppdelning inte är förenlig med likabehandlingsprincipen och LOU och anför i denna del bl.a. följande. Uppdelningen innebär att de upphandlande myndigheterna kommer att teckna två ramavtal – ett för ”Små och medelstora konsultföretag” och ett för ”Stora konsultföretag”. Det sker alltså en uppdelning av leverantörer och inte en uppdelning av själva upphandlingsområdet, vilket i detta fall utgörs av de olika affärsområdena. Små och medelstora konsultföretag utesluts helt från anbudsområdet som kräver hög generalistkompetens och stora konsultföretag utesluts helt från området som kräver expertkompetens, trots att båda bolagstyperna kan besitta kompetens inom båda områdena. Uppdelningen av leverantörer i stället för kontrakt eller affärsområden strider mot likabehandlingsprincipen och mot reglerna för uppdelning av kontrakt. Anbudsgivare får inte hindras från att själva bestämma på vilket kontrakt som anbud lämnas på. I förevarande fall görs detta beroende av hur många anställda ett företag har, vilket inte är

förenligt med LOU. Uppdelningen av leverantörer innebär också att leverantörerna från de båda ramavtalen kommer att konkurrera om avropen på samma 17 affärsområden. Uppdelningen är inte förenlig med syftet bakom bestämmelserna om uppdelning av kontrakt enligt LOU om att främja konkurrensen genom att underlätta för små och medelstora företag att delta i upphandlingar. Den felaktiga uppdelningen innebär konkret att leverantörer anslutna till ramavtalet ”Små och medelstora konsultföretag” begränsas till att endast få lämna anbud på sju affärsområden trots att de möjligen kunnat lämna anbud på flera, medan leverantörer anslutna till ramavtalet ”Stora konsultföretag” måste lämna anbud på alla affärsområden. Kategoriseringen av leverantörer innebär att leverantörerna behandlas olika och ges olika förutsättningar i upphandlingen, vilket strider mot likabehandlingsprincipen.

De upphandlande myndigheterna framför å sin sida bl.a. följande.

Upphandlingen ska generera ett ramavtal. Upphandlingens uppdelning i anbudsområden och affärsområden utgår från upphandlingsföremålet och de upphandlande myndigheternas behov. De upphandlande myndigheterna har behov av 17 olika skrän inom tekniska konsulttjänster (affärsområden) och två olika nivåer på kompetens (anbudsområden). Syftet är att säkerställa behovet av tillgång till såväl expert- som generalistkompetens samt att möjliggöra för små- och medelstora företag att lämna anbud på de affärsområden de har spetskompetens för. Anbudsområdet ”Små och medelstora konsultföretag” är begränsat till anbudsinlämning på maximalt sju affärsområden för att främja konkurrensen och sprida avropen, vilket ger möjlighet för mindre företag att konkurrera med stora konsultföretag som har helt andra förutsättningar vad beträffar personal och resurser. Konsultföretag med generalistkompetens kan lämna anbud på delområdet ”Stora konsultföretag” där samtliga affärsområden ingår. Inom ramen för frågor och svar har förtydligats att anbudsgivarens storlek inte är avgörande för vilket delområde anbud lämnas på, utan att det är konsulternas kompetens som avgör detta. Ett större nationellt bolag eller en internationell koncern har således inte varit förhindrat att lämna anbud i

kategorin ”Små och medelstora konsultföretag”. Upphandlingens uppdelning i delområden säkerställer tillgång till såväl seniora spetskompetenser som generalistkompetenser och möjliggör för små- och medelstora företag att delta i upphandlingen. Kravet på minst 40 anställda motiveras av att anbudsområdet ”Stora konsultföretag” omfattar samtliga 17 affärsområden, vilket innebär att leverantörer i detta anbudsområde ska ha en organisation med personella resurser och tillgänglighet att leverera konsulttjänster inom samtliga dessa affärsområden under ramavtalstiden.

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandlande myndighet får besluta att ett kontrakt ska tilldelas i separata delar och får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar. Om den upphandlande myndigheten beslutar att ett kontrakt ska tilldelas i delar, ska myndigheten bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar av kontraktet (4 kap. 13 och 15 §§ LOU). Bestämmelsen om tilldelning av ett kontrakt i separata delar begränsar inte den handlingsfrihet en upphandlande myndighet har när det gäller att välja hur och på vilket sätt ett identifierat anskaffningsbehov ska tillgodoses. Bestämmelsen innebär att om det i en upphandling finns ett kontrakt som på kvantitativa eller kvalitativa grunder lämpligen kan delas upp i separata delar, får myndigheten göra det. Syftet med bestämmelserna om tilldelning av kontrakt i separata delar är att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar (jfr prop. 2015:16:195 sid. 980 f.). För att anbudsbegränsningen i förevarande fall ska leda till att upphandlingen ska göras om krävs att utformningen i det här fallet strider mot någon av de grundläggande principerna.

Förvaltningsrätten anser inte att det kommit fram några skäl att ifrågasätta vad de upphandlande myndigheterna har uppgett om att det föreligger ett behov av konsulter som besitter såväl expertkompetens som generalistkompetens inom totalt 17 olika affärsområden. Mot bakgrund av de upphandlade myndigheter-

nas identifierade behov av konsulttjänster framstår uppdelningen i anbudsområden och indelningen i olika affärsområden som sakligt motiverad. Inom anbudsområdet ”Stora konsultföretag” ska anbudsgivaren kunna leverera konsulttjänster inom samtliga affärsområden, vilket ställer krav på en resursstark organisation som kan leverera konsulttjänster inom 17 olika affärsområden under ramavtalstiden. Kravet på att anbudsgivare – för att kunna lämna anbud i det området – ska ha minst 40 heltidsanställda får mot den bakgrunden sägas vara både lämpligt och effektivt för att uppnå det angivna syftet. Mot bakgrund av att potentiella leverantörer med färre än 40 heltidsanställda ges möjlighet att konkurrera i upphandlingens anbudsområde ”Små och medelstora konsultföretag” genom den uppdelning som skett och även har möjlighet att åberopa annat företags kapacitet, är det förvaltningsrättens uppfattning att den negativa effekten som kravet får inte är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträlvade syftet. Förvaltningsrätten finner inte heller i övrigt att utformningen av upphandlingen med den uppdelning som skett står i strid med proportionalitetsprincipen.

Likabehandlingsprincipen syftar till att alla anbudsgivare ska ges samma möjlighet att utforma sina anbud. Den medför dock inte en skyldighet för den upphandlande myndigheten att kompensera för inneboende, naturliga konkurrenshinder. I anbudsförfrågan är tydligt angett förutsättningarna för att lämna anbud i respektive anbudsområde. Annat har inte framkommit än att de leverantörer som uppfyller kraven för ”Stora konsultföretag” kommer att behandlas på lika sätt samtidigt som de leverantörer som uppfyller kraven för ”Små och medelstora konsultföretag” kommer att behandlas lika. Det förhållandet att leverantörer med olika förutsättningar vad gäller till exempel kompetens och personella resurser inte ges lika möjlighet att lämna anbud på samma delområden i upphandlingen innebär enligt rättens mening ingen överträdelse av likabehandlingsprincipen. Vad Norconsult AB anfört innebär enligt förvaltningsrättens mening inte att upphandlingen i detta avseende har

utformats på ett sätt som strider mot likabehandlingsprincipen eller någon annan bestämmelse i LOU.

Otillåten avropsmodell?

Anbudsinbjudan

I anbudsinbjudan anges följande:

1.6 Avrop

Anbudsgivare ansvarar för att korrekta kontaktuppgifter finns i upphandlingssystemet för avrop och förnyade konkurrensutsättningar.

Anbudsgivaren ska för respektive avrop ta del av aktuella rutiner, riktlinjer, instruktioner, projekteringsanvisningar, policys, styrande dokument samt mallar etc hos Beställaren som ska beaktas och användas.

1.6.1 Avrop under 500 timmar

Vid avrop under 500 timmar avgör Beställarens kompetensbehov val av leverantör, där något/några av nedanstående, ej rangordnade, kriterier används:

- kompetens för uppdraget
- erfarenhet och utbildning
- tillgänglighet eller inställelsetid
- leveranstid
- pris

1.6.2 Förnyad konkurrensutsättning över 500 timmar

Vid förnyad konkurrensutsättning över 500 timmar kommer samtliga antagna leverantörer inom respektive affärsområde att tillfrågas där något/några av nedanstående, ej rangordnade, kriterier används:

- kompetens för uppdraget
- erfarenhet och utbildning
- tillgänglighet eller inställelsetid
- leveranstid
- pris

Vad parterna lyfter fram

Norconsult AB gör gällande att avropsmodellen står i strid med LOU och anför i denna del bl.a. följande. Avropsmodellen för avrop under 500 timmar uppfyller inte kraven i LOU om att samtliga villkor ska vara fastställda på förhand, vara objektiva och transparenta och att det ska kunna förutses vilken leverantör som ska väljas framför en annan. Avropsmodellen ger de upphandlande myndigheterna rätt att vid varje avrop tillämpa ett eller flera av kriterierna. Avropsmodellen innebär att beställaren fritt och enligt eget godtycke kan välja leverantör. För att kriterierna ”tillgänglighet och inställelsetid”

och ”leveranstid” ska kunna användas i en avropsmodell där samtliga villkor ska vara fastställda på förhand krävs att de upphandlande myndigheterna inte behöver göra en ny utvärdering av leverantörernas anbud vid tillämpning av kriterierna. Leverantörerna har emellertid inte lämnat någon information om deras ”tillgänglighet eller inställelsetid” eller ”leveranstid” i upphandlingen. För att dessa kriterier ska kunna användas vid avrop krävs därför att de upphandlande myndigheterna begär in ny information om detta vid avrop, vilket inte är tillåtet i en avropsmodell där samtliga villkor ska vara fastställda på förhand. Att beställarna, beroende på projekt, kan välja mellan olika tilldelningskriterier är inte förenligt med transparens- och likabehandlingsprincipen. I en objektiv fördelningsnyckel i ett ramavtal med samtliga villkor fastställda kan kriterier såsom inställelsetid, leveranstid och tillgänglighet inte utvärderas utan kan endast fungera som kontrollkriterier om ramavtalsleverantören kan leverera, inställa sig och om denne har tillgänglighet inom och under den tid som erfordras. Samtliga villkor för hur avrop ska gå till har således inte fastställts på förhand i upphandlingen. Det är varken möjligt att förutse enligt vilka grunder valet av leverantör kommer att gå till eller att på förhand identifiera vilken leverantör som beställarna ska vända sig till i en viss situation. Avropsmodellen medför därför att avrop kommer att ske enligt beställarnas eget godtycke, vilket strider mot LOU. Vid varje avrop kommer beställarna även att fritt kunna välja mellan leverantörer från området ”Små eller medelstora konsultföretag” eller området ”Stora konsultföretag”, vilket helt motverkar syftet med uppdelning av kontrakt. Det föreskrivs dessutom inte i upphandlingen hur beställarna ska avgöra vilket kompetensbehov som är aktuellt för respektive avrop och därmed inte när det ena delområdet ska väljas framför det andra. Den höga generalistkompetens som Norconsult AB och andra större konsultföretag besitter består av experters kunskaper varför varje avrop inom ett affärsområde som görs från området ”Små och medelstora konsultföretag” hade kunnat avropas från området ”Stora konsultföretag”. Valet av delområde och därmed leverantörskategori, bygger alltså på beställarnas eget godtycke och det är uppenbart att ramavtalsleverantörerna

inom de olika kategorierna konkurrerar om samma avrop och även att leverantörerna inom det aktuella delområdet som redan väljs konkurrerar med varandra utan att de kan förutse vilka tilldelningskriterier som kommer att tillämpas. Det är således i realiteten fråga om att avrop inom ett affärsområde sker från två, eller möjligtvis flera, olika ramavtal. Tillskapandet av två olika ramavtal som det i ett och samma avrop väljs mellan utgör ett kringgående av LOU.

De upphandlande myndigheterna uppger för sin del bl.a. följande. I upphandlingsdokumenten ställs olika krav på kompetens för de två delområdena. Det är de upphandlande myndigheternas behov av kompetens som avgör från vilket av upphandlingens delområde avrop sker. Det är således inte korrekt att uppdelningen innebär att leverantörerna från de två delområdena konkurrerar om avropen med varandra. Det bestrids att de upphandlande myndigheterna fritt och efter eget godtycke kan välja leverantör. Av naturliga skäl är det ännu inte känt för beställaren vilka projekt som kommer att genomföras kommande fyra år. För olika projekt kommer beställaren att ha olika behov att anskaffa externa konsulttjänster. I vissa projekt är konsultens erfarenhet av tidigare projekt av största vikt medan priset är mest relevant i ett annat projekt. Avropsmodellen säkerställer att beställaren under ramavtalstiden erhåller rätt tjänst. Tilldelningskriterierna är angivna i upphandlingsdokumenten och därmed fastställda på förhand. Vid varje enskilt avrop dokumenteras vilket eller vilka kriterier som tillämpats och vilken leverantör som utifrån kriterierna erhållit avropet. Leverantören ges inte möjlighet att inkomma med nya anbud inför avrop under 500 timmar. Antagna leverantörer ansvarar för att tillhandahålla aktuella CV och tillgänglighet för de konsulter som finns tillgängliga för beställaren att avropa. Tillgänglighet eller inställelsetid och leveranstid kan nyttjas som kriterier för avrop på ett transparent och förutbestämt sätt. Kortast inställelsetid, eller ”först till kvarn” som kriteriet även kallas, är inte ett tilldelningskriterium i upphandlingen.

Förvaltningsrättens bedömning

När ett ramavtal som har ingåtts med flera leverantörer har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggentreprenader som ramavtalet avser, ska kontrakt som grundas på ramavtalet tilldelas enligt 7 kap. 6 eller 7 § LOU (7 kap. 5 § första stycket LOU).

En upphandlande myndighet får tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket utan en förnyad konkurrensutsättning enligt villkoren i ramavtalet. Myndigheten ska tillämpa objektiva villkor för att avgöra vilken av leverantörerna som ska tilldelas kontraktet. De objektiva villkoren ska anges i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet (7 kap. 6 § LOU).

De objektiva villkoren motsvarar vad som i tillämpningen kallas fördelningsnyckel. Vid avrop måste valet av vilken leverantör som ska utföra en viss uppgift göras i enlighet med de grundläggande principerna i LOU. Det innebär att valet inte får bero på den upphandlande myndighetens godtycke. Fördelningsnyckeln ska göra det möjligt att förutse hur och på vilka grunder valet av leverantör kommer att gå till i en viss given situation. Det ska också kunna gå att konstatera i efterhand vilka faktorer som gjorde att en viss leverantör valdes som utförare framför en annan (se prop. 2015/16:195 s. 519 och även Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2010 ref. 97).

I upphandlingsdokumentet anges – såvitt gäller avrop under 500 timmar – att beställarens kompetensbehov avgör valet av leverantör. Det får förutsättas att de upphandlande myndigheterna i samband med avrop från ramavtalet kommer att ha identifierat vilket behov som föreligger i fråga om konsultprofil och om de upphandlande myndigheterna då har behov av en konsult som besitter specialistkompetens eller generalistkompetens. Beroende på vilket behov de

upphandlande myndigheterna således identifierar inför ett framtida avrop kommer följaktligen avropet att göras antingen från anbudsområdet ”Små och medelstora konsultföretag” eller ”Stora konsultföretag”. Från vilket av ramavtalets två anbudsområden ett kommande avrop kommer att göras kan av naturliga skäl inte fastställas förrän det närmare behovet är klarlagt. Enligt förvaltningsrättens mening får det godtas att det i upphandlingsdokumentet inte ytterligare föreskrivs hur de upphandlande myndigheterna kommer att avgöra vilket kompetensbehov som är aktuellt för kommande avrop.

Av upphandlingsdokumentet framgår att de upphandlande myndigheterna vid ett framtida avrop kommer att välja ramavtalsleverantör utifrån en eller flera av de kriterier som anges i punkten 1.6.1 i anbudsförfrågan. De aktuella kriterierna får i sig anses vara objektiva i den meningen att de är sakliga och mätbara och att de inte är utformade på ett sätt som kan antas diskriminera någon ramavtalsleverantör. Det ligger i ramavtalets natur att de upphandlande myndigheterna inte närmare känner till det exakta behov som senare kommer uppstå och att det vid upphandling av ett ramavtal inte alltid är möjligt att förutse vilken leverantör som kommer att väljas inför varje kommande avrop. Öppenhetsprincipen förutsätter dock att en fördelningsnyckel ger tillräcklig vägledning om hur och på vilka grunder valet av leverantör kommer att gå till i en viss given situation. Förutsatt att de leverantörer som är parter i ramavtalet fortlöpande tillhandahåller de upphandlande myndigheterna uppgifter i form av t.ex. aktuella CV:n för tillgängliga konsulter och att de upphandlande myndigheterna vid varje enskilt avrop dokumenterar vilket eller vilka kriterier som tillämpats för avropet, är det också möjligt att i efterhand kontrollera vilka faktorer som avgjorde valet av leverantör. De upphandlande myndigheternas utrymme för godtycklighet vid kommande avrop får därmed sägas vara begränsat även om kriterierna inte är inbördes rangordnade. Det är förvaltningsrättens bedömning att det utifrån vad som framkommit inom ramen för dessa mål saknas tillräckligt stöd för att avropsmodellen i praktiken kommer att medföra att avrop sker godtyckligt. Rätten bedömer mot denna

bakgrund att avropsmodellen inte har utformats i strid med 7 kap. 6 § LOU eller de grundläggande principerna om likabehandling, öppenhet och transparens i 4 kap. 1 § LOU. Det saknas därmed skäl för ingripande emot upphandlingen utifrån det Norconsult AB har anfört i denna del.

Volymangivelse i strid med LOU?

Vad parterna lyfter fram

Norconsult AB anför bl.a. följande. De upphandlande myndigheterna har inte föreskrivit någon takvolym för respektive ramavtal och har heller inte angett någon uppskattning av värdet på upphandlingen, vilket är i strid med gällande praxis. Avsaknaden av dessa uppgifter innebär att de upphandlande myndigheternas valfrihet vid avrop förstärks.

De upphandlande myndigheterna uppger å sin sida att det i anbudsförfrågan anges att ramavtalets takvolym är 650 miljoner kr samt att det av annonsen framgår att upphandlingens värde är uppskattat till 200 miljoner kr.

Förvaltningsrättens bedömning

En annons om anbudsinfordran enligt 10 kap. 1 § LOU ska innehålla information om kontraktets eller ramavtalets uppskattade värde vid tidpunkten för annonsen om anbudsinfordran (5 a § första stycket 1 upphandlingsförordningen [2016:1162]). Av praxis framgår att det vid upphandling av ett ramavtal måste anges den största kvantitet eller det högsta värde som ramavtalet ska omfatta (EU-domstolens avgörande i mål C-23/20, *Simonsen & Weel*).

De upphandlande myndigheterna har i nu aktuellt fall angett att avtalet maximalt kommer att omsätta 650 miljoner kr (anbudsförfrågan, punkten 1.8

Förbehåll). Förvaltningsrätten anser att kravet på att ange ett högsta värde är uppfyllt. Det förhållandet att de upphandlande myndigheterna inte närmare redogjort för det högsta värdet av respektive anbudsområde i upphandlingen innebär enligt rättens mening inget brott mot LOU eller de grundläggande principerna för offentlig upphandling. Annat har inte heller visats än att de upphandlande myndigheterna har informerat om ramavtalets uppskattade värde vid annonseringen. Det saknas således skäl för ingripande enligt LOU utifrån vad Norconsult AB har anfört i denna del.

Otydliga kvalificeringskrav?

Anbudsförfrågan

I anbudsförfrågan anges följande:

3.3.1 Område Små och medelstora konsultföretag

Företaget skall ha Kunskap och kompetens av högsta rang inom aktuellt affärsområde och uppfattas som expert med spetskompetens inom området på marknaden. Konsult skall ha minst 5 års erfarenhet som "expert" affärsområdet.

3.3.2 Område Stora konsultföretag

Företaget skall ha Kunskap och kompetens av hög rang inom alla affärsområden och uppfattas inneha hög generalistkompetens, eller mycket hög kompetens inom respektive affärsområde samt inneha erfarenhet omfattande hög generalistkompetens om minst 5 år.

Vad parterna lyfter fram

Norconsult AB gör gällande att ovan nämnda kvalificeringskrav avseende kompetens strider mot transparensprincipen och likabehandlingsprincipen och anför bl.a. följande. Det saknas helt definitioner av vad som avses med begreppen "expert med spetskompetens" respektive "hög generalistkompetens". Det är också oklart när en leverantör anses ha uppnått dessa kompetenser och vilka objektiva kriterier som ska tillämpas för bedömningen. Det framgår inte heller vad skillnaden mellan "expert med spetskompetens" och "hög generalistkompetens" är, vilket gör de omöjligt för leverantörerna att

förstå vilka krav som faktiskt ställs. Det finns ingen branschstandardiserad eller entydig definition av begreppen ”generalistkompetens” och ”expertkompetens” då olika organisationer använder termerna på varierande sätt. Det är omöjligt för leverantörerna att veta när dessa uppfyller kraven på kunskap och kompetens och från vilket område, dvs. i realiteten från vilket ramavtal, avrop kommer att ske ifrån.

De upphandlande myndigheterna uppger bl.a. följande. I avsaknad av en branschstandard som anger kompetensnivåer har man i kravställningen använt i konsultbranschen vedertagna termer för att differentiera kompetenser från generalister till experter. Genom den lämnade informationen framgår tillräckligt tydligt vilken kompetensnivå som efterfrågas. Tillsammans med övriga krav inom respektive anbudsområde och affärsområde framgår tydligt i upphandlingsdokumenten de krav som ställs på konsulten.

Förvaltningsrättens bedömning

I enlighet med principerna om öppenhet och transparens ska den upphandlande myndighetens krav anges på ett sätt som gör att varje leverantör med utgångspunkt i upphandlingsdokumenten kan skapa sig en bild av möjligheterna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag även om mindre brister och oklarheter får godtas (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2002 ref. 50).

De upphandlande myndigheterna har uppgett att de termer som använts för att beskriva kompetenskraven i punkterna 3.3.1 och 3.3.2 är vedertagna inom konsultbranschen. Förvaltningsrätten finner inte anledning att ifrågasätta att det förhåller sig på det sättet. Norconsult AB har också självt uppgett att företaget besitter hög generalistkompetens, vilket får anses tyda på att bolaget i vart fall har en viss egen uppfattning om vad som avses med begreppet. Sammantaget

är det förvaltningsrättens bedömning att kravställningen är tillräckligt tydligt utformad och att Norconsult AB, som får förutsättas ha god kännedom om den aktuella branschen, bör ha haft goda möjligheter att förstå vad de upphandlande myndigheterna efterfrågar för kompetens i de respektive anbudsområdena och därefter utforma ett konkurrenskraftigt anbud. Det saknas därmed skäl för att ingripa mot LOU utifrån vad Norconsult AB har anfört i denna del.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att det inte finns skäl för ingripande enligt LOU på de av Norconsult AB åberopade grunderna, varför ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Eva Karlsson Helghe
rådman

Målen har föredragits av Ann-Louise Jonsson

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.

Hur man överklagar

KR-09

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får Högsta förvaltningsdomstolen inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser,

och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.